

Nr 58.

Ankom till riksdagens kansli den 9 maj 1939 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående rätten till fiske efter hummer i vissa delar av Bohuslän.

(2:a avd.)

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 178 av herr Nilsson, Theodor, m. fl. och II: 260 av herr Johansson i Öckerö m. fl., har hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla, att Kungl. Maj:t vidtager sådana åtgärder att hummerfisket göres helt fritt inom Vette, Tanums och Kville härad.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för denna framställning, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet har i vederbörlig ordning införskaffat utlåtanden över motionerna från lantbruksstyrelsen, kammarkollegium och länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, vilken sistnämnda myndighet bifogat yttranden från fiskeriintendenten i Västerhavets distrikt och svenska västkustfiskarnas centralförbund.

Rätten till hummerfiske i Bohuslän.

Genom lag den 22 juni 1928 gjordes viss ändring i 3 § lagen om rätt till fiske, varigenom bland annat bestämmelsen om fiskerätten inomskärs i Bohuslän något mera preciserades. Förut gällde, att där vid öppna havsstranden och utom skären samt i Göteborgs och Bohus samt Hallands län jämväl inomskärs de fiskande av ålder oklandrat med rörlig redskap utövat fiske eller agntäkt vid annans strand annorledes än i lagen var medgivet skulle de vid sådan rätt vara bibehållna. Genom lagändringen infördes i sagda paragraf en bestämmelse så lydande:

»I Göteborgs och Bohus samt Hallands län äge varje svensk undersåte även eljest rätt att med rörlig redskap, vartill i förevarande fall hänföres jämväl mindre ålryssja, utöva fiske eller agntäkt vid annans strand; dock gälle härvid i avseende å det vatten, som finnes till och med etthundraåttio meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av två meter vidtager, följande undantag:

fiske efter ostron vare strandägaren förbehållet;

i Vette, Tanums och Kville härad have strandägaren allena rätt till fiske efter hummer; dock att, där sådant fiske vid stränderna av en ö och därtill

hörande holmar av ålder oklandrat bedrivits jämväl av andra å ön boende än strandägarna, därvid skall förbliva;

fisket efter hummer tillhör ock strandägaren

i Åbyfjorden innanför en linje, som tänkes dragen där kortaste avståndet är mellan Skorvhuvud och andra stranden,

i Brofjorden innanför en linje, som tänkes dragen rätt åt öster från södra änden av Rödhällorna, samt

i Gullmarsfjorden innanför en linje, som tänkes dragen från Lindholmens västligaste udde till sydligaste udden av Finsbolandet.»

Samtidigt med ändringen i lagen om rätt till fiske antogs en lag om ersättning till strandägare för genom lagändringen mistad fiskerätt. Enligt denna skulle ersättning av statsmedel utgå för värdet av den förmån som för strandägaren gått förlorad därigenom att fisket blivit fritt, så ock för förlust, som av sådan anledning eljest må hava tillskyndats honom. Var rätten till fisket åt någon upplåten, skulle även denne njuta ersättning för honom åsamkad skada.

1935 års fiskeriutredning har i sitt den 21 oktober 1937 avgivna betänkande rörande fiskerinäringens avsättningsförhållanden m. m. (statens offentliga utredningar 1937: 41) jämväl behandlat frågan om rätten till hummerfiske. Utredningen har härutinnan anfört bland annat följande.

Att fiskeriutredningen nu upptagit frågan om rätten till hummerfiske, beror på att yrkesfiskare uttryckt farhågor för att den rätt till hummerfiske de ansett sig ha vid vissa holmar och skär skall bliva begränsad genom åtgöranden från strandägarnas sida. Äganderätten till vissa holmar och skär synes ej förut ha varit fullt klarlagd och fiskare ha därför obehindrat fått bedriva hummerfiske vid dem. Vissa holmar, som tidigare antagits tillhöra kronan och vid vilka hummerfisket ansetts vara fritt, synas tillhöra strandägare. Genom nyligen företagna lantmåterimätningar ha somliga holmar tillförts vissa gårdar. Många av de fiskare, som fiskat vid dessa holmar, bo ej å de öar, till vilka holmarna höra. De kunna därför ej för sin rätt till fiske därstädes åberopa lagen. De kunna endast hänvisa till sedvanan, men såsom chefen för justitiedepartementet framhöll i propositionen angående 1928 års lagändring, blir det i längden svårt eller omöjligt för den enskilde fiskaren att med tillräcklig säkerhet hävda sin fiskerätt på grund av sedvana. Fiskeriutredningen har därför ansett sig böra upptaga denna för fiskare i ifrågavarande trakt ekonomiskt ytterst viktiga fråga. Fiskeriutredningen vill begränsa sitt förslag till *att hummerfisket göres helt fritt inom Vette, Tanums och Kville härader*. I lagen skulle således göras den ändringen, att i 3 § fjärde stycket borttoges meningen »i Vette, Tanums och Kville härad have strandägaren allena rätt till fiske efter hummer; dock att, där sådant fiske vid stränderna av en ö och därtill hörande holmar av ålder oklandrat bedrivits jämväl av andra å ön boende än strandägaren, därvid skall förbliva;». Samtidigt borde lag utfärdas angående ersättning för mistad fiskerätt enligt samma grunder som 1928 års lag om ersättning, dock synes ersättning böra ifrågakomma endast till de strandägare, som efter lagändringen 1928 men före den 1 januari 1938 bedrivit hummerfiske. Vilka kostnader den nu föreslagna lagändringen kan medföra för statsverket, är svårt att beräkna. Hittills har i anledning av lagändringen 1928 vad Göteborgs och Bohus län angår utbetalats sammanlagt omkring 271,440 kronor.

Lantbruksstyrelsen har i ärendet åberopat sitt den 27 januari 1938 avgivna yttrande över fiskeriutredningens omförmälda betänkande, däri styrelsen anfört följande:

Vad angår förslaget om ändring av rätten till hummerfiske i norra delen av Bohuslän ställer Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap sig mycket tveksamt angående lämpligheten av förslagets genomförande.

Lantbruksstyrelsen vill för sin del erinra därom, att fiskerättslagen ändrades beträffande rätten till fiske inom Göteborgs och Bohus samt Hallands län så sent som år 1928 (Svensk författningssamling nr 183/1928). Denna lagändring föregicks av en mångårig och ingående utredning, och meningarna bröto sig starkt om densamma. Den torde dock få anses giva ett uttryck för vad som då var möjligt att åstadkomma. Vidare har genom Kungl. Maj:ts beslut den 31 maj 1929 förordnats, att fisket vid de till lotsverket anslagna holmar och skär inom Göteborgs och Bohus samt Hallands län, dock med undantag av fiske efter ostron, upplåtes till allmänt begagnande i den omfattning som i 1 § fiskerättslagen omförmäles, och att hummerfiske, som tillkommer kronans under domänstyrelsens förvaltning stående fastigheter inom Vette, Tanums och Kville härad av Göteborgs och Bohus län, efterhand som löpande arrendeperioder gå till ända, upplåtes på nyssnämnda sätt.

Under hela förarbetet till lagändringen och dess genomförande fick man ett starkt intryck av att detta lagstiftningsområde är ytterst ömtåligt. Den av utredningsmännen nu förebragta utredningen synes icke vara tillfyllest för den föreslagna lagändringen. Man kan befara, att ändringens genomförande skulle medföra skyldighet för staten att erlägga betydande belopp i ersättning till strandägare. Härom saknas utredning. Det må även påpekas, att utredningen föreslagit, att hummerfisket skulle bliva fritt endast inom de tre nämnda häraderna, under det att sagda fiske som hittills skulle tillhöra strandägaren innanför vissa linjer i Åby-, Bro- och Gullmarsfjordarna. Skall lagen ändras beträffande hummerfisket i de tre häraderna, synes en sådan ändring böra avse sagda fiske även i de nämnda tre fjordarna.

Med hänsyn till att fiskerättslagen uti ifrågavarande avseende ändrats ganska nyligen och till det i övrigt nu anförda, hyser lantbruksstyrelsen stark tvekan angående lämpligheten av att nu till behandling upptaga den föreslagna lagändringen. I varje fall synes ny lagstiftning på förevarande område icke kunna ske utan föregående ytterligare utredning.

Kammarkollegiet har likaledes förklarar, att någon omständighet icke tillkommit som kan föranleda kollegiet att frångå vad kollegiet i sitt yttrande den 31 januari 1938 över fiskeriutredningens betänkande angivit såsom sin mening. Kollegiet anser sålunda, att sådan utredning alltjämt icke föreligger, som erfordras för att man skall kunna bedöma de frågor, motionerna avse att bringa till viss lösning. Kollegiet har givetvis för sin del icke något att erinra mot, att med anledning av motionerna hemställan göres om utredning i bland annat de av kollegiet angivna och i övrigt ifrågakommande hänseenden.

Ur kammarkollegiets åberopade yttrande torde här återgivas följande:

Den svenska rättsåskådningen är den att strandägaren jämväl äger rätt till närmast tillstötande del av vattenområdet.

Det torde vara klart, att med den inställning kronan i fråga om rätten till

strandfiske sålunda intagit vid skattningsmetodens tillkomst samt vid skattningsändringar och skattningsändringar — ävensom vid sedermera skedd skatteköp av skattningslagda kronohemman — kronan givit stöd åt den uppfattningen, att i Bohuslän skulle gälla samma rättsregler i fråga om rätten till fiske utmed hemmans strand som inom de gamla svenska landskapen.

Kollegium vill framhålla, att det ingalunda kan anses, att först med 1766 års fiskeristadga skulle förelegat underlag för strandägarnas i Bohuslän prentioner på fiskerätt utmed sin strand, eller att de utfärdade fiskeförbuden skulle egentligen vara beroende på att en och annan strandägare varit »företagsam» eller dylikt.

Utan att underskatta det faktiska förhållandet, att i Bohuslän den gamla norsk-danska rätten alltså i viss mån fortlevat och inskränkt full tillämpning av den svenska rättens regler i fråga om rätten till strand, vatten och fiske, kan collegium dock icke dela den uppfattning, som understundom alltså kommer fram därom, att strandägares rätt utmed hans strand till vatten och fiske skulle i Bohuslän vara tämligen tvivelaktig i avseende å sättet för tillkomsten och i mycket bero av självtäkt och »företagsamhet» från vissa strandägares sida, att i följd härav strand- och fiskerätten skulle i Bohuslän vara så att säga av mera sekunda natur än i de gamla svenska landskapen, samt att därför en avveckling av densamma icke borde möta så stora betänkligheter. Collegium måste fastmer konstatera, att svenska staten själv, genom tillämpning i Bohuslän av svensk lag överhuvud taget och speciellt svenska grunder beträffande skattningslag och vad därmed sammanhänger samt svenska regler om vitesförbud rörande fiske, i hög grad medverkat därtill, att även i Bohuslän nu är gällande i huvudsak samma strand- och fiskerätt som inom de gamla svenska landskapen.

Det finnes, enligt collegii mening, ingen anledning att som bakgrund för lagstiftningsarbetet rörande strandägares fiskerätt inom Bohuslän söka framföra en åskådning om viss mindervärdighet hos denna rätt. Rimligare är att nu acceptera grundsatsen, att här föreligger, i för närvarande utöfvad omfattning, samma strandfiskerätt som i det övriga Sverige.

Sedan gammalt har i Bohuslän förekommit en avsevärd fastighetssplittning. Redan vid tiden för den allmänna skattningslagstiftningen hade jorden inom landskapet i avsevärd utsträckning uppdelats i relativt små brukningsdelar. Numera har uppdelningen fortskridit så långt, att en stor del av den bofasta lantbefolkningen icke äger större brukningsdelar, än som motsvarar knapphändig försörjning. Detta gäller också den del av jordägarna, vilkas fastigheter genom den nu ifrågasatta lagstiftningen skulle avhändas det till fastigheten hörande hummerfisket.

Det synes ur social synpunkt icke önskvärdt att, i syfte att bereda bättre utkomstmöjligheter för vissa personer, fråntaga andra samhällsmedlemmar så stor del av deras nuvarande försörjningsobjekt, att detta därefter icke medger nöjaktig bärning.

Sakkunniga hava icke företagit någon som helst undersökning och utredning av, i vad mån det strandägare nu tillkommande hummerfisket utgör, beträffande de särskilda brukningshabeterna, en förutsättning för att innehavaren av respektive brukningsdel skall å denna äga full försörjning. Den omständigheten, att den nuvarande innehavaren tillerkännes ersättning för den honom fråntagna brukningsdelen av fastigheten, saknar därvid betydelse. Collegium har från sin verksamhet som företrädare för det allmänna intresset i vattenmål en rik erfarenhet av, att en förminskning av ett jordbruk under den gräns, som erfordras för att innehavaren och hans familj skall å densamma äga full bärning, ingalunda neutraliseras genom att respektive vattenföretag lämnar ersättning i penningar för den jord, som genom före-

taget förstöres eller försämras. Kvar står — och detta framträder särskilt i ny ägares hand — att den förminskade brukningsdelen ej längre kan lämna full försörjning åt ett där bosatt hushåll.

Även om ett frigivande av hummerfisket skulle kunna vara till gagn för ett antal yrkesfiskare, kan näppeligen därmed hava visats det berättigade i att vidtaga en expropriation från hummerfiskets nuvarande innehavare, med mindre dessförinnan klarlagts, vad dessa åtgärder medföra för konsekvenser i fråga om dessa nuvarande innehavares försörjningsmöjligheter.

Med frågan om försörjningsmöjligheterna sammanhänger frågan om intensifiering av den naturliga avkastningen genom vidtagande av vissa åtgärder för odling och dylikt. Hummern är ju ett relativt stationärt djur. Under frågans tidigare handläggning har bland annat från fiskarhåll påpekats, att om strandäganderätten till hummerfiske bibehölles, skulle detta medföra, att strandägarna till en början skulle jämte den icke strandägande fiskarbefolkningen ägna sig åt hummerfångst inom de fria fiskevatten. Sedan dessa blivit för året utfiskade, fortsatte strandägaren hummerfisket å sina enskilda fiskevatten, medan den icke strandägande yrkesfiskaren icke längre kunde det året någonstädes utöva hummerfångst. Hela det nu anförda resonemanget vilar tydligen på, att hummern är i huvudsak stationär. Detta återigen medför, att man icke utan vidare kan avvisa tanken på, att befolkningens utkomstmöjligheter skulle kunna ökas genom vissa odlingsåtgärder i likhet med vad som försökts i andra länder, samt vad som förutsatts i lagstiftningsförslagen rörande insjöfisket.

De sakkunniga beröra emellertid icke denna fråga.

Redan nu hava framkommit klagomål från fiskerinäringens representanter, att fridlysningsbestämmelserna icke uteslöte rovfiske beträffande hummern. Skulle hummerfisket nu frigivas helt, och det skydd elimineras, som strandfiskerättens bestånd likväl innebär, synes böra ägnas uppmärksamhet åt frågan, huruvida detta medför ökad fara för rovfiske och utrotning av hummerbestånd.

Sakkunniga beröra icke denna fråga i sitt föreliggande betänkande.

Vid behandlingen i riksdagen 1928 av då föreliggande förslag till ändring i 1896 års fiskelag ifrågasattes en sådan fullständig avveckling av strandägarnas hummerfiske, som det nu föreliggande förslaget åsyftar. I kamrarna framhölls då nödvändigheten av, att en dylik avveckling föreging av en utredning angående de därvid för statsverket uppkommande kostnaderna.

I det föreliggande betänkandet saknas varje utredning rörande kostnaderna för statsverket vid genomförandet av den ifrågasatta lagändringen.

Ett av de i betänkandet anförda skälen för framförandet av förevarande fråga har varit den omständigheten, att vissa holmar, som tidigare antagits vara krono — där hummerfisket förty varit fritt —, numera befunnits tillhöra enskilda, vadan hummerfångst där törhända ej får vidare bedrivas av envar fiskare. Detta synes i *första* hand böra föranleda ett övervägande, huruvida kronans intressen vid sådana lantmåteriförrättningar m. m., varom här är fråga, för närvarande bevakas på fullt effektivt och tillfredsställande sätt. Kollegium vill därvid framhålla, att kollegium icke för närvarande erhåller sådan underrättelse om dylik förättning, som skulle möjliggöra bevakande av kronans eventuella rätt. Men vidare synes vad sålunda förekommit kunna lättast rättas till genom ett förvärf för kronans räkning av ifrågavarande holmar. Möjligen kunde vara lämpligt att inköpa ytterligare vissa hummerfiskeställen. Erinras må i sammanhang härmed om Kungl. Maj:ts beslut den 31 maj 1929 angående fisket vid de till lotsverket anslagna holmar och skär inom Göteborgs och Bohus samt Hallands län samt hummer-

fisket i Vette, Tanums och Kville härader i förstnämnda län, varigenom fisket gjordes fritt.

Huruvida emellertid en total expropriation av hummerfiskerätten bör komma till stånd eller ock allenast expropriation till kronan av *vissa* fångstområden, som nu tillhöra enskilda, torde icke kunna bedömas utan att därförinnan verkställts en sådan utredning av hummerfiskets betydelse för den jordägarde befolkningens försörjningsmöjlighet, som ovan antytts.

På grund av vad sålunda anförts anser collegium sådan utredning icke föreligga, som erfordras för att man skulle kunna bedöma de frågor, betänkandet och förslaget avsett att bringa till viss lösning. Collegium anser sig därför böra avstyrka att förslaget, utan ytterligare utredning i bland annat ovan angivna hänseenden, lägges till grund för lagstiftning i ämnet.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, som den 3 februari 1938 avgivit yttrande över fiskeriutredningens betänkande, har angivit följande skäl, vilka enligt länsstyrelsens uppfattning alltjämt tala mot hummerfiskets frigivande:

Fiskeriutredningen har till stöd för sitt förslag anført dels historiska motiv — strandfiskets ursprungliga frihet i de förutvarande danska provinserna — dels yrkesfiskarnas behov av tillgång även till detta fiske.

Vad det förra skälet angår, anser länsstyrelsen detsamma tämligen betydelselöst, då det givetvis är statsmakterna obetaget att ändra ett bestående förhållande, om hänsyn till allmänt gagn kräver sådant. För den som emellertid finner den historiska utvecklingen vara av betydelse för frågans avgörande kan framhållas, att såväl sedvanerätt — alltsedan 1700-talets mitt — som senare lagstiftning konstituerat inskränkningar i den fria fiskerätten.

Vidkommande frågan om yrkesfiskarnas intresse, vill länsstyrelsen till en början framhålla att detta bör kunna tillbörligt tillgodoses genom andra åtgärder, t. ex. de, som i fiskeriutredningens betänkande föreslagits till fiskets stödande i allmänhet. Helt visst skulle ett fritt hummerfiske vid stränderna betyda en fördel för yrkesfiskarna men en fördel av mycket mindre betydelse än den skada för strandägarna, som därigenom uppkomme. Att märka är, att dessa — strandägarna — i huvudsak icke äro välbesuttna lantbrukare utan i regel utgöras av småbrukare, för vilkas existens hummerfisket såsom binäring är av allra största betydelse, då jordbruket icke är tillräckligt för deras bärgning. Härtill kommer emellertid, att ett frigivande av hummerfisket i dessa trakter — det rikaste vi äga — med största sannolikhet kommer att genom de möjligheter till rovdrift, som därigenom öppnas, medföra utrotning av hummern eller åtminstone en för fisket ödesdiger reducering av stammen. Strandägarna däremot hava helt naturligt ett verkligt intresse av stammens bevarande, då detta fiske är deras enda biinkomst. Många strandägare utnyttja emellertid sin rätt till hummerfiske endast högst obetydligt, varför hummern på dessa strandägarers fiskeområden har en fristad, som är synnerligen välbehörlig. Det kan måhända invändas, att rovdrift kan förhindras genom bestämmelser angående minimimått på hummern samt inskränkningar av antalet fångstredskap (tinor). Erfarenheten visar emellertid att ett tillfredsställande resultat icke kan nås på denna väg utan att stora summor ställas till förfogande för kontroll å fisket.

Till förmån för ett frigivande av hummerfisket har vidare framhållits de misshälligheter och tvister, som skulle uppkomma därigenom att hummerfisket tillhörde strandägarna, medan annat fiske vore fritt, ävensom de tra-

kasserier och frestelser till lagöverträdelser, som kunna uppstå därigenom att fiskare, som bedriva annat fiske vid stranden, få hummer i sina redskap. Såvitt länsstyrelsen har sig bekant, hava dylika olägenheter under den tid, jordägarna haft ensamrätt till strandfisket efter hummer i ovannämnda härad, icke gjort sig gällande i nämnvärd grad.

Länsstyrelsen hemställer på grund av vad ovan anförts att nu gällande bestämmelser angående hummerfisket i Vette, Tanums och Kville härad må lämnas oförändrade.

Fiskeriintendenten i Västerhavets distrikt, som varit ledamot av 1935 års fiskeriutredning och tillika dess sekreterare, hänvisar till utredningens betänkande samt anför nu följande:

Någon vidare utredning av frågan om rätten till hummerfiske finner jag ej vara behöflig. Frågan är av synnerligen stor vikt. För den del av länet det gäller, Vette, Tanums och Kville härad, torde denna fråga jämte den om minskning av fiskets driftkostnader genom restitution av bensinskatten direkt till fiskare vara de för närvarande allra viktigaste önskemålen för fiskarebefolkningen. Det är därför synnerligen angeläget, att frågan om rätten till hummerfiske snarast löses i enlighet med 1935 års fiskeriutrednings förslag.

Svenska västkustfiskarnas centralförbund har i ärendet anført följande:

Hummerfisket är ett av huvudfiskena i dessa härad. De yrkesfiskare, vilka äro beroende av detta fiske, torde också vara de fiskare, som allra bäst behöva komma i åtnjutande av bättre utkomstmöjligheter. Dessa fiskares årsinkomster äro mycket låga och stå i allmänhet under den inkomstgräns, som behövs för att folk och särskilt familjeförsörjare skola kunna föra en dräglig tillvaro.

I allmänhet betraktas hummerfisket här på västkusten som ett fiske för personer, som ej orka bedriva storfiske. I Vette, Tanum och Kville härad däremot ligger saken annorlunda till, ty i dessa härad har hummerfisket blivit ett huvudfiske för nästan alla fiskare. Genom den arbetslöshet, som inträtt i norra länsdelen, har det varit en hel del folk, som slagit sig på hummerfiske. Detta särskilt under hösten, då det egentliga hummerfisket pågår.

Detta har gjort, att det blivit ganska ont om platser att utsätta hummertinorna på. Naturligtvis beror denna brist på fiskeplatser i hög grad på att fiskarna ej få sätta ut några hummertinor på strandägarnas områden. Strandägarna sätta ej heller ut hummertinor på sina egna områden vid fiskets början, utan de fiska på det gemensamma, fria fiskevattnet. Allt detta bidrager naturligtvis till att minska fiskemöjligheterna för yrkesfiskarna. Strandägarna få på detta sätt två fisken, ty när hummern är uppfiskad på det fria fiskevattnet flytta strandägarna helt enkelt sina redskap över till sina egna områden och kunna alltså under samma säsong börja ett nytt fiske, då däremot yrkesfiskarna ej ha annat att göra än att taga iland sina redskap.

Yrkesfiskarnas levebröd skall ju komma genom fiske och fiskemöjligheterna böra därför utvidgas. Havet är fiskarnas arbetsfält, och detta arbetsfält bör vara fritt. Vi anse att det kan vara tillräckligt, att fiskarna i utlandet till stor del skola vara beskurna vid försäljning av sina fångster, utan att fiskarna även vid vårt eget lands kuster skola vara förbjudna att fiska och detta endast på vissa områden skall vara förbehållet dem, som även äga stränderna. Det synes oss knappast vara rättvist, att jordägarna skola äga bestämmandrätten över såväl land som vatten.

Under diskussionen om frigörandet av hummerfisket inom Vette, Tanum och Kville härad har framkastats tanken att ur fiskevårdssynpunkt beståndet skulle bättre skyddas genom att såsom nu är förhållandet strandägarna äga vissa områden. Så förhåller det sig emellertid ej. Genom flera olika lagbestämmelser skyddas hummern. Således är hummerfisket förbjudet inom Norrvikens fögderi från den 15 juni till 1 okt. Under denna tid på året lägger hummern sin rom och ömsar även skal. Vidare är det i lag fastställt, att hummer, som ej håller 21 cm. i längd, ej får fiskas. Dessa lagbestämmelser äro givetvis tillkomna för att i största utsträckning skydda hummerbeståndet. Yrkesfiskarna i de häradet det är fråga om äro också kända för att följa dessa lagar och förordningar.

Att strandägarna skulle skydda hummerbeståndet bättre än yrkesfiskarna, som ej äga något strandområde, därför finnes ej bevis, och vi protestera på det kraftigaste mot sådana påståenden. I detta sammanhang kunna vi också nämna, att länets havsfiskeförening årligen av återburna bensin-skattemedel på sommaren för stora summor inköper rombärande hummer, som vid fredningstiden utsläppes i det fria för att lägga sin rom. Vi tro, att denna åtgärd varit till god nytta för beståndet. Vi vilja även påpeka, att Svenska västkustfiskarnas centralförbund den ³⁰/₆ 1932 framlagt förslag till Kungl. lantbruksstyrelsen om att en romkläckningsanstalt för hummer borde anläggas här på västkusten. Detta förslag vann dock ej myndigheternas bifall. Lag finnes slutligen om att det ej får fiskas med huru många hummertinor som helst. Även denna åtgärd kan man säga i någon mån skyddar beståndet.

Vid diskussioner i denna fråga har även framhållits, att om hummerfisket lämnas fritt, så förlora strandägarna sina fisken. Mot detta kan genmål, strandägarna fortfarande ha samma rätt till fiske som varje annan svensk medborgare som helst. Den förmånsrätt, som strandägarna haft, är det väl meningen att staten skall betala dem ersättning för. Den lagändring, som beslutades i hithörande frågor vid 1928 års riksdag, har kostat staten en del pengar, vilka kommit jordägarna till godo. Dessa utgifter äro dock ej så stora, att de böra avskräcka statsmakterna från att räcka yrkesfiskaren den hjälpande hand, som det här är fråga om.

Vid 1928 års riksdag gavs hummerfisket fritt vid västkusten utom i Vette, Tanum och Kville härad. Helt naturligt måste yrkesfiskarna inom dessa häradet känna sig orättvist behandlade av staten, då de ej erhållit samma rätt som den övriga fiskarekåren på västkusten i nämnda fråga. Vi ha också ganska svårt att förstå, varför hummerfisket skall vara fritt på vissa områden och bundet vid jordägarna på andra områden. När 1928 års riksdag beslutade, att till stora delar giva hummerfisket fritt, så bör väl årets riksdag fortsätta på den inslagna vägen och giva samma rätt åt fiskare i Vette, Tanum och Kville häradet.

Vid 1928 års riksdag beslöt andra kammaren att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning i syfte att helt frigiva hummerfisket i Göteborgs och Bohus län samt Hallands län och att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga det förslag vartill utredningen kan föranleda.

1935 års fiskeriutredning har också haft uppe denna fråga till behandling och föreslagit, att hummerfisket göres helt fritt inom Vette, Kville och Tanums häradet.

Samma fiskeriutredning har även föreslagit, att lag borde utfärdas angående ersättning för mistad fiskerätt enligt samma grunder som 1928 års lag om ersättning.

Vi bedja för övrigt hänvisa till 1935 års fiskeriutrednings yttrande och förslag i frågan.

Beträffande rätten till fiske i saltsjön bedja vi få hänvisa till en avhandling »Om nordisk rätt till fiske i saltsjön», utarbetad av amanuens Olof Hasslöf (Göteborgs och Bohuslans fornminnesförenings tidskrift 1938.)

Under åberopande av vad ovan anförts får undertecknad organisation på det livligaste yrka bifall till ovannämnda motioner.

Av utlåtandena över föreliggande motioner torde framgå, att åtskilliga frågor tarva ingående utredningar för ett allsidigt bedömande av det i motionerna framförda förslaget att göra hummerfisket helt fritt inom Vette, Tanums och Kville härader. Härvid har utskottet särskilt uppmärksammat vad kammarkollegiet anförts. Utskottet får vidare erinra om att det förslag i ämnet, som framlagts av 1935 års fiskeriutredning och som synes ligga till grund för motionärernas framställning, ännu icke blivit slutprövat av Kungl. Maj:t. Med hänsyn till det anförda anser sig utskottet i frågans nuvarande läge icke kunna biträda motionärernas förslag.

Utskottet.

Under åberopande härav får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 178 och II: 260 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 9 maj 1939.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Carl Eriksson, Granath, Tjällgren, Alfred Andersson, Gabrielsson, Lindbärg* och *Gottfrid Karlsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Björnlunda, *Andersson* i Löbbo, *Carlström, Casenberg, Ericsson* i Sörsjön, *Liedberg, Karlsson* i Munkedal och *Pettersson* i Dahl.

Reservation

av herr *Karlsson* i Munkedal.